

De werking van de eigen verdien capaciteit (OZB) in het gemeentefonds

Een belangrijke inkomstenbron voor elke gemeente is de zogenaamde algemene uitkering uit het gemeentefonds. De verdeling van de algemene uitkering volgt de uitgaven van de gemeenten en de patronen die zichtbaar zijn in de gemeentelijke kosten en inkomsten. Naast de uitgavenmaatstaven (bedoeld voor de compensatie van uitgaven), wordt bij de verdeling ook rekening gehouden met inkomstenmaatstaven. Deze inkomstenmaatstaven hebben een negatief maatstafgewicht en werken daardoor als een aftrekpost op de uitgavenmaatstaven. De kern hiervan is dat gemeenten bij gelijke belastingdruk een gelijk voorzieningenniveau moeten kunnen leveren, en dat ze in gelijke mate de ruimte hebben om het voorzieningenniveau van hun voorkeur te kiezen door meer of minder belasting te heffen.

Om hier zo veel mogelijk recht aan te doen maakt het huidige verdeelstelsel gebruik van een verevening van 80% van de waarde van woningen en 70% van de waarde van niet-woningen. Het verschil van 10% hangt samen met de veronderstelling dat gemeenten via de andere verdeelmaatstaven nog onvoldoende worden gecompenseerd voor hun kosten in relatie tot de aanwezigheid van niet-woningen.

De hoogte van het negatieve landelijke rekentarief in het gemeentefonds, wordt bepaald door het landelijke gemiddelde van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) en de waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen (WOZ-waarden). De aanpassing van de eigen verdien capaciteit (OZB) laat in de meicirculaire vaak een meerjarig voordeel zien voor Amsterdam. Echter, in deze berekening zit een bepaalde mate van onzekerheid voor Amsterdam ten aanzien van de WOZ-waarden waar op dat moment mee wordt gerekend door het Rijk. Voor Amsterdam geldt namelijk dat de WOZ-waarden vaak sneller stijgen dan het landelijke gemiddelde. Hierdoor vindt er bij de septembercirculaire mogelijk een negatieve afrekening plaats. Om dit golfeffect gedurende het jaar beter te ramen in onze begroting, verwerken we het saldo van de aanpassing van de eigen verdien capaciteit pas na de septembercirculaire in de najaarsnota (voor het lopende jaar) en de voorjaarsnota (voor het meerjarig beeld). De Voorjaarsnota 2023 laat het volgende beeld zien op de eigen verdien capaciteit:

Bedragen x € miljoen

	Verwerkt in NJN23	Wordt verwerkt in VJN24				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Overige ontwikkelingen		-18,7	-10,7	-10,7	-1,5	-6,3
Wv. Effect eigen verdien capaciteit meicirculaire	44,7	2,3	-3,8	-3,0	5,9	0
Wv. Effect eigen verdien capaciteit septembercirculaire	-34,4	-10,3	-10,7	-10,8	-10,9	-11,0

In de retraite Voorjaarsnota 2023 heeft het college besloten om uit te werken op welke wijze de OZB kan worden verhoogd tot het niveau van de eigen verdien capaciteit conform het verdeelmodel van het Gemeentefonds (Beslispunt 11). Het is goed om te benadrukken dat - anders dan soms wordt aangenomen - er geen relatie is tussen de werkelijke opbrengsten OZB van een gemeente en de hoogte van de uitkering. Het staat gemeenten vrij om zelf de

hoogte van hun OZB-opbrengsten te bepalen (de door het Rijk gehanteerde verdien capaciteit is als zodanig geen grenswaarde). Met andere woorden: als Amsterdam ervoor zou kiezen om de opbrengsten OZB tot het niveau te brengen van de verdien capaciteit waar het Rijk mee rekent, zou dat geen invloed hebben op de hoogte van de uitkering vanuit het Gemeentefonds. Het overwegen van het vergroten van de opbrengsten OZB is daarmee niet zozeer een technische discussie, maar een vraagstuk dat met name raakt aan de lastendruk voor Amsterdammers en ondernemers.